

КУЯВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У ВЛОЦЛАВЕКУ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА
ЦЕНТР УКРАЇНСЬКО-ЄВРОПЕЙСЬКОГО
НАУКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

МАТЕРІАЛИ

VII Міжнародної наукової конференції

«ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ НОРМ ПРАВА»

21–22 січня 2022 року

Видавничий дім
«Гельветика»
2022

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. РЕАЛІЗАЦІЯ НОРМ ПРАВА В ТЕОРІЇ

ТА ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО

Правовий звичай і фольклорне право: спроба делімітації суміжних явищ

Бедрій М. М...... 10

Реалізація права учасників освітнього процесу на громадське самоврядування

Домбровська О. М...... 14

Ранні ідеї про природні права людини та їх значення для розвитку права

Єфремова Н. В. 17

Юридична фікція як програмний інструмент

Зеленко І. П. 21

Щодо утворення тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України
з питань майбутнього

Зозуля О. І...... 23

Еволюція поняття «форма держави»

Ігнатцов М. В...... 26

Конституційно-правове регулювання права на свободу пересування
в Україні в контексті європейського досвіду

Кириченко Ю. В., Резанова Н. О...... 29

Завдання формування та реалізації державної політики
щодо забезпечення прав і свобод осіб з інвалідністю

Кіблик Д. В...... 33

Конституційний статус суду присяжних в зарубіжних країнах

Комар К. С...... 37

Можливості громадськості у протидії корупції

Лабенська Л. Л. 41

Дефініція «джерело права» в загальній теорії права

Павлюк Є. А...... 44

Доктрини зволікання і відмови від реалізації прав у праві іноземних держав

Пільков К. М...... 48

Принципи права як основа правозастосовного процесу

Подковенко Т. О...... 51

Strukturalno-funkcyjny wzór kształtowania kompetencji prawnych
licencjantów kierunków pozaprawnych

Рылько В. М...... 54

Особливості становлення правової системи Італії

Прохоренко А. В...... 56

МОЖЛИВОСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ У ПРОТИДІІ КОРУПЦІЇ

Лабенська Лілія Леонідівна

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри права

Вищий навчальний приватний заклад

«Дніпровський гуманітарний університет»

м. Дніпро, Україна

Прагнення стабільного та успішного розвитку України, пов'язано з постійним моніторингом щодо ризиків, котрі спричиняють шкоду та перешкоджають досягненню поставленої мети. Одним з найголовніших негативних факторів, в цьому відношенні, є корупція, яка закладена в кожній «больовій проблемі» нашої держави.

Відомо, що в світі корупція є однією з найнебезпечніших загроз національної безпеки будь-якої держави, оскільки, вищий рівень корупції, призводить до катастрофічно швидких темпів бідності суспільства, нестабільні політичної та економічної системи країни, вищого ступеню криміналізації соціуму, а можливо, й втраті усіх ознак суверенності та державності.

До основних чинників різкого зростання рівня корупції в Україні можна віднести: низьку ефективність управління (непрофесіоналізм в сфері реалізації адміністративної реформи); проблеми законодавства, яке не встигає за розвитком соціально-економічних відносин; стан суспільної моралі, популяризація нових цінностей, культ особистого успіху та збагачення; правова неграмотність населення країни; неефективність функціонування більшості інститутів влади; «кумівство», а не професійні якості, як основний фактор при призначенні на керівні посади та багато інших.

Боротьба з корупцією є системним процесом, до якого залучаються держава, її органи управління, бізнес-спільнота, громадські організації, юридичні та фізичні особи. При цьому, громадські організації займають у цій системі особливе місце та виконують особливу роль.

Мережа найпопулярніших громадських організацій України, які в тій чи іншій мірі займаються протидією корупції досить розгалужена.

Наприклад, це найпопулярніші: Громадська правозахисна організація «Права людини», яка спеціалізується на захисті прав та свобод людини та реалізовувала проекти пов'язанні з протидією корупційним схемам ліцензування аптек, займається моніторингом і оцінкою корупційних ризиків при публічних закупівлях; Центр політико-правових реформ – недержавний аналітичний центр, який сприяє проведенню реформ у

політико-правовій сфері задля утвердження в Україні демократії, верховенства права та належного урядування. Центр проводить громадську антикорупційну експертизу суспільно значущих законопроектів. Активно працює відділ боротьби з корупцією; Національне відділення **Transparency International** сформувалося та виросло з Творчого об'єднання «ТОРО». Transparency International – міжнародна недержавна організація з боротьби з корупцією, має близько 100 національних осередків, відома своїми антикорупційними дослідженнями, зокрема Індексом сприйняття корупції; Центр політичних студій та аналітики «Ейдос» (ЦПСА «Ейдос») – аналітично-ресурсна організація, заснована з метою об'єднання зусиль громадськості задля розбудови в Україні громадянського суспільства, демократичних інститутів та дієвого місцевого самоврядування. В структурі «Ейдос» наявний відділ «Боротьби з корупцією», який працює над впровадженням та дослідженням проблематики доступу до публічної інформації, використання публічних коштів, роботи місцевих рад, процесу прийняття рішень в них та доступу громадян до участі в цих процесах; **Центр Протидії Корупції (ЦПК)** – один з головних лобістів антикорупційного законодавства та створення антикорупційних органів – Національного антикорупційного бюро (НАБ), Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП), Агентства по поверненню активів; **Група «Антикорупційна реформа» Реанімаційного пакету реформ** – одна з найбільш активних коаліцій експертів громадського сектору створена задля розробки, адвокації та імплементації антикорупційних реформ [1].

Звісно, існує багато інших недержавних організацій, котрі певною мірою роблять свій внесок у нелегку боротьбу з масштабною корупцією.

Взагалі, на тему боротьби з корупцією написана досить значна кількість науково-теоретичних та прикладних робіт як правниками так й політологами, економістами, соціологами, філософами, психологами. Тому, досить складно визначити окремі «рецепти» проти корупції, тим більше, що пакет заходів боротьби з цим явищем залежить, насамперед, від специфіки країни – її рівня економічного добробуту, інституціональних, історичних, географічних, культурних факторів.

Майже в усіх країнах, де протидію корупції можна визначити як успішну (Сінгапур, Нідерланди, Швеція), основними інституціями боротьби з цим явищем стали певні державні органи, які виконують свої повноваження у суворому дотриманні норм антикорупційного законодавства; прозорість та відкритість їх діяльності, з постійним звітуванням; особлива система добору кадрів на посади, пов'язані з корупційними ризиками; опублікування усіх матеріалів пов'язаних з випадками корупції та ін.

Разом з тим, доцільно навести приклади вдалих стратегій в боротьбі з корупцією, саме за допомогою громадськості – та здобути з них певні уроки.

Цікавим є досвід Австралії, де на законодавчому рівні закріплюється функція профілактики корупції не тільки за правоохоронними органами, а й за громадянськими структурами. Заходи профілактики та протидії корупції, які проводяться відповідними державними структурами, переважно будуються на ініціативних зверненнях громадян. В Бельгії, для проведення заходів, пов'язаних з профілактикою корупційних проявів, відповідні державні установи залучають профільні недержавні організації та асоціації ділових кіл, в тому числі такі найбільші як Федерація підприємців Бельгії. Щодо досвіду протидії корупції громадськими організаціями у Великобританії, слід зазначити, що такими є національні та міжнародні неурядові організації, а саме: британське відділення міжнародної неурядової організації **Transparency International**, «Корнер Хаус», «Британський антикорупційний форум» й «Паблік Консерн ет Уорк». Не останнім інструментом англійського способу боротьби з корупцією є заохочення повідомлень громадян, котрі виступають як прояв активної громадської позиції. Саме сигнали, що надходять від громадськості, експертів, неурядових організацій й ЗМІ, досить часто лягають в основу найгучніших антикорупційних справ Великобританії.

Досить цікавим є досвід Італії та Китаю у проведенні профілактичних заходів протидії корупції. Так, с 2010 року Антикорупційне відомство Італії, реалізуючи норми національного законодавства, налагодило міцний зв'язок з навчальними закладами для «просування культури законності та поваги цінностей, які належать до різноманітних сфер соціального життя» в ході навчання молоді в професійних та технічних училищах. Одночасно італійці приділяють увагу даному питанню й у вищих навчальних закладах на заняттях по «громадянству та конституції». Ставка робиться на те, щоб «на підставі прагнення до соціальної згуртованості в культурно-територіальному контексті визначити відповідальні, з точки зору суспільства та держави колективні моделі поведінки, яким необхідно навчати молодь, щоб з неї вирости громадяни з відповідальною та активною громадською позицією, котрі усвідомлюють свої права та обов'язки перед суспільством, у тому числі в питаннях боротьби з корупцією».

Такі ж цікаві положення є й в китайському законодавстві, яким передбачена підготовка відповідних просвітницьких антикорупційних програм для виховання високоморальних якостей нового покоління громадян. Такі програми також реалізуються по лінії громадських організацій, наприклад, Всекитайської федерації жінок. Вони орієнтовані на протидію корупції через сім'ю.

Таким чином, для продуктивної боротьби з корупцією необхідні цілеспрямовані зусилля не тільки з боку держави в цілому, але й громадянського суспільства й окремих громадян. Тільки в цьому випадку, реалізація вище перелічених заходів буде сприяти попередженню корупції. Разом з тим, удосконалення антикорупційного законодавства повинно йти шляхом зменшення масштабів державного адміністрування, формування нетерпимості до корупційної поведінки, вироблення стійких антикорупційних стандартів поведінки у суспільстві.

Не боротися з корупцією означає підтримувати її, усвідомлюючи всі руйнівні наслідки.

Література:

1. Антикорупційні громадські організації. веб-сайт. URL: <http://akp.prava-lyudyny.org/about-corruption/anticorruption/antikoruptionsijni-gromadski-organizatsiji.html>

ДЕФІНІЦІЯ «ДЖЕРЕЛО ПРАВА» В ЗАГАЛЬНІЙ ТЕОРІЇ ПРАВА

Павлюк Єлизавета Андріївна

студентка VI курсу

Науковий керівник: Митрофанов Ігор Іванович

доктор юридичних наук, професор,

професор кафедри фундаментальних і галузевих юридичних наук

*Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
м. Кременчук, Україна*

До сьогодні незгасними є дискусії стосовно трактування терміну «джерела права» та наповнення його правничим змістовним навантаженням, відсутній єдиний підхід до його, який був б прийнятний як загальноновизнаний. С.С. Алексєєв зазначав, специфіка дефініції «джерела права» полягає у тому, що вона в юриспруденції має категоріальний статус та становить досить широку систему знань, що розвивається, певну теорію у складі загальної теорії права [1, с. 19]. У теорії права звертається увага на багатоаспектність та неоднозначність підходів до розуміння поняття джерела права. Так, Н.М. Пархоменко вказує, що, по суті, всіма вченими однаково розуміються джерела права як чинники, що творять право; суперечки починаються під час вирішення питання, що повинно вважатися чинниками, які створюють право [2, с. 45].